ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
ВСС - 12945 16 -10- 2026

ОТГОВОРИ

от Добринка Любомирова Калчева – кандидат за изборен член на ВСС от квотата на прокурорите

на зададените на основание чл.29и ал.2 от ЗСВ въпроси от г-жа Биляна Гяурова - Вегертседер – директор на Български институт за правни инициативи

ВЪПРОСИ КЪМ ВСИЧКИ КАНДИДАТИ:

Отговор на въпрос №1:

Според мен настоящият Висш съдебен съвет не успя в достатъчна степен да изпълни една от най-важните си конституционни функции — да бъде надеждна институционална гаранция за независимостта на съдебната власт и на отделните магистрати.

Случаите, посочени във въпроса, както и обществените съмнения за зависимости и неформални кръгове на влияние в съдебната система, поставят сериозни въпроси за ефективността на кадровия орган, за неговата решителност и за способността му да реагира своевременно, последователно и прозрачно. Независимостта не се гарантира само с декларации и нормативни правила, а с конкретни решения и действия, когато тя е застрашена.

Не бих си позволила да правя предварителни заключения за личната отговорност на конкретни магистрати по случаи, които са предмет на дисциплинарни производства, проверки или разследвания. Считам обаче, че ВСС е длъжен да упражнява правомощията си активно, обективно и без избирателност, като не допуска нито прикриване на проблеми, нито използване на институционалните механизми за натиск.

Ако бъда избрана за член на ВСС, бих отстоявала три основни принципа: еднакъв стандарт към всички магистрати, прозрачност на кадровите и дисциплинарните решения и своевременна, мотивирана реакция при данни за зависимости или накърняване на независимостта. Авторитетът на Съвета не произтича от самото заемане на длъжността, а от доверието, което действията му създават в магистратската общност и обществото.

Отговор на въпрос №2:

Подкрепям създаването на механизъм за отзоваване на изборни членове на ВСС от професионалната квота, защото считам, че изборът от магистратите трябва да бъде съпроводен и с реална отговорност пред тях.

Предоставеният от колегите мандат не бива да се възприема единствено като гаранция за независимост на избрания, а и като задължение да оправдава оказаното доверие чрез последователно, почтено и отговорно изпълнение на функциите си. Възможността за отзоваване

звучи като изключително справедлива мярка за тези членове, които са загубили връзката с магистратите, които са ги избрали и водят непоследователна политика - в разрез с посланията, които са излъчвали.

Подобен механизъм обаче трябва да бъде внимателно разписан, така че да не се превърне в средство за натиск върху членовете на Съвета заради отделни техни решения или позиции, или да се стигне до неприемливата ситуация, при която магистрати, които не са гласували за конкретен член да искат неговото отзоваване.

Необходимо е да се предвидят ясни и предварително установени основания, обективна процедура, гаранции срещу злоупотреба и достатъчно висока степен на подкрепа от съответната професионална общност.

За мен отзоваването не следва да бъде инструмент за наказване на неудобно мнение, а гаранция срещу съществено и трайно неизпълнение на задълженията и загуба на доверието, при спазване на законовите и конституционните гаранции за независимост.

Подкрепям принципа, че правото на избор трябва да бъде съпроводено с механизъм за търсене на отговорност. Вярвам, че това би засилило връзката между изборните членове на ВСС и професионалната общност и би допринесло за по-висока отчетност и доверие в работата на Съвета.

Важна правна уговорка в случая е, че действащият чл. 130, ал. 8 от Конституцията предвижда конкретни основания за прекратяване на мандата на изборен член на ВСС, сред които няма самостоятелно основание „отзоваване от професионалната общност". Затова въвеждането на такъв механизъм трябва да бъде съобразено с конституционната уредба и да се прецени дали изисква конституционна промяна, а не да се представя като възможност, която може да бъде въведена само със закон.

Следва да се отчете също така, че и при понастоящем съществуващата процедура в ЗСВ е дадена възможност на магистратите да поискат предсрочно освобождаване на член от съвета при установяването на изчерпателно предвидени основания.

Отговор на въпрос №3:

Разбирането ми е, че изборът на нов главен прокурор не следва да бъде възприеман като поредната процедура по попълване на висша длъжност, а като възможност за възвръщане на нормалност в дейността на прокуратурата, за развитието на институцията и за възстановяване на общественото доверие в нейната независимост, професионализъм и безпристрастност.

На първо място бъдещия главен прокурор следва да е човек свободен от зависимости - лични, професионални и финансови, което категорично да би могло да се изведе от съществуващите обективни данни,

събрани в хода на процедурата по избора му. На следващо място да е изключително почтен човек, с високи лични етични стандарти. Необходимо е и това да е човек притежаващ висок професионализъм, отлично запознат със системата на прокуратурата и вътрешните й проблеми, човек с безспорен авторитет в професионалната среда, от която изхожда, както и в обществото. Човек с доказани организационни и комуникационни умения. Особено важно е в процедурата ВСС да оцени не само професионалната биография на кандидатите, но и:

-тяхната способност да управляват независима институция;

-отношението им към вътрешната независимост на прокурорите;

-готовността им да прекъснат неформални зависимости;

-професионалната им почтеност;

-отношението им към дисциплинарната и кадровата отговорност;

-способността им да защитават прокуратурата от неправомерен външен натиск, без да я превръщат в институция без вътрешен контрол.

Отговор на въпрос №4:

Позицията си по този въпрос подробно съм развила в концепцията си. Смятам, че разликата във възнагражденията между инстанциите / т.нар. „ножица“ / действително е прекомерна.

Категорична съм на първо място, че тенденцията за увеличаването й следва да бъде незабавно прекъсната и ограничена до разумни предели.

Категорична съм, че горните процеси следва да протекат по начин, който не предполага „замразяване“ на възнагражденията на по-високите нива, още по-малко намаляването им.

Считам, че ключът за разрешаване на въпросът с възнагражденията, е в намирането на баланс между интересите на отделните нива и постигане на консенсус по темата, на база взаимно уважение между тях и отчитане на спецификите на работата им.

Конкретни идеи по темата съм изложила подробно в концепцията си.

Една от тях се изразява в следното: да бъде определен и възприет като база за формиране на възнагражденията, един обективен критерий /основа/ – най-ниска или най-висока заплата и тези на останалите инстанции, да бъдат определени в справедливо процентно съотношение от него. Така при актуализация на това служещо като основа възнаграждение няма да се получава прогресираща разлика в заплащането между отделните нива.

Привърженик съм на подхода, че определянето на възнагражденията на магистратите на отделните нива в системата и конкретните критерии за това следва да останат сред изричните компетенции и правомощия на ВСС и не е необходимо да бъдат законово закрепени.

Отговор на въпрос №5:

Категорично не съм използвала подобен софтуер или система. Настоящата концепция представлява актуализирана версия на разработената лично от мен и представена при участието ми в проведената през 2002г. изборна процедура, която тогава беше първата публикувана. Допълнила съм я с представянето на нови актуални теми стоящи на вниманието на прокурорите, актуализирала и доразвила съм теми застъпени и преди.

ВЪПРОСИ КЪМ ПРОКУРОР ДОБРИНКА ЛЮБОМИРОВА КАЛЧЕВА:

Отговор на въпрос №1:

За мен прозрачността при избора на главен прокурор не се изчерпва с публичното изслушване и излъчването на заседанието. Тя означава предварително ясни критерии, публичност на кандидатурите и концепциите, възможност за поставяне на съществени въпроси и най-вече аргументирано решение.

Считам, че магистратската общност и обществото трябва да могат да разберат не само кой е избран, но и защо е избран. Особено важно е да се даде отговор как кандидатът възнамерява да гарантира независимостта на прокурорите, да преодолее съществуващите зависимости и да осигури реална отчетност на прокуратурата.

Прозрачността не е самоцел и не е гаранция, че няма да има влияние. Тя е необходима предпоставка за контрол върху законосъобразността и обосноваността на процедурата и за възстановяване на доверието в институцията.

Отговор на въпрос №2:

Тук е основната и важна роля на централизираното атестиране от съответните комисии по атестирането и конкурсите към колегите на ВСС. Не само формално да разглеждат и възприемат изготвените от ПАК атестации, а при необходимост да коригират същите съобразявайки ги с установените от практиката по атестиране единни за цялата страна критерии, и резултати от прилагането им. Същите няма как да са известни на ПАК по места, тъй като работата на КАК към ВСС е с национален мащаб, а тази на ПАК – с регионален.

Личното ми мнение е, че основните резерви за постигане на обективни и справедливи оценки от атестирането и избягването на т.нар. „уравниловка“, са в изключително точно и прецизно поставяне на цифровите оценки по всеки един от общите и специфични критерии за атестиране.

Отговор на въпрос №3:

Публичната информация относно бюджета, с която съм се запознала не ми позволява към момента да дам сериозен и аргументиран отговор на този въпрос, отчитайки и обстоятелството, че съм юрист, а не финансист. Би било популизъм да говоря за ограничаване на разходи по отделни направления без да бъде извършен задълбочен анализ на текущите разходи, за какъвто ще настоявам. Привърженик съм на програмно ориентиран към резултатите бюджет в съдебната система и неговото разходване, при който с по-малък ресурс биха се постигнали по - добри резултати.

Отговор на въпрос №4:

Преди да се вземат каквито и да е решения в тази насока е необходимо извършване на пълен анализ на административната натовареност, цялостна оценка на въздействието на електронното правосъдие, цифровизацията на съдебните процеси и въвеждането на новите информационни системи върху административната натовареност и необходимия кадрови ресурс в органите на съдебната власт и въвеждане на адекватна методика за нейното измерване.

На тази основа ще се прецени какво е разпределението по органи на прокурорски помощници и служители от специализирана администрация, и доколко то е в съответствие с нуждите и натовареността на органа. В съответствие с тази преценка следва да бъде извършено преразпределение на щатове между органите. При установена обективна и мотивирана необходимост следва да се разкриват нови щатове.

Ще държа на Прилагане на еднакъв подход при изготвяне на правилниците за дейността на съответните администрации и най – вече недопускане същите да са в несъответствие със Закона за съдебната власт (*с последните изменения на ПАПРБ е въведена Администрация на директора на НСлС, ръководена от Главен секретар, която длъжност съгласно ЗСВ е предвидена за администрациите на ВСС, ИВСС, ВКС, ВАС и Главен прокурор; предвидена длъжност „прокурорски помощник“ в НСлС).*

Регламентиране на стандарти, чрез които да се постигне известна справедливост при определяне възнагражденията на съдебните служители за всеки един вид длъжност, като на първо място трябва да бъде регламентирано съотношението на броя магистрати спрямо броя на съдебните служители и да не се допускат драстични отклонения в отделните звена. Адекватното съотношение следва да бъде изведено от действителния обем дейност на магистратите, която информация се събира на шестмесечие и годишно.

Първоначално да се започне със служителите от специализираната администрация, чиято дейност е пряко свързана с тази на магистратите. При залагане на конкретно съотношение, с което да се постигне оптимално работно натоварване, може дори да отпадне необходимостта от групиране на органите на съдебната власт.

Следва да се работи за подобряване на условията на работа и повишаване на възнагражденията на съдебните служители, което неминуемо ще допринесе за привличане на нови и по-качествени кадри.

С УВАЖЕНИЕ:

/Добринка Калчева/